F. Beorlegiren pintura

Gipuzkoako hiriburuan Fernando Beorlegi nafarral bakarreko erakusketa jartzea opa izatekoa zen, donostiarrek bere obra hurbildik ezagutzeko aukera izan zezaten. Izan ere, aspalditik Eibarren bizi den artista honi kosta zaio Donostian agertzea. Euskal Herriko beste hiriburuetatik aparte, anitz erakusketa egin bai du. Baina, ordua bazen ere, inoiz ezta berandu. Joan zen aste oroz eta helduden larunbata arte hor dugu Aurrezki Kutxa Probintzialeko geletan. Eta, arte zalerik ezta damutuko bere lanak ezagutzeaz.

Bakoitza bere zoroak darabil, esan ohi den bezala, artista bakoitza sorkundezko munduan murgildurik dabil, eten gabeko bilaketa hortan. F. Beorlegi ezagutu nuenetik urte asko igaro dira. Lehen aldi batean kontseptu formalistatik zoan bere gogoa. Madrid-eko San Fernando Akademiaren inguruan egin bai zituen bere ikastaroak, Iruñan Ziga zenarengandik alde ondorean. Ordutik, bai gaiak eta bai erak, asko aldatu ditu, irudidun pintura inoiz utzi gaabe. Hau da, abstraktura inoiz jo gabe. Eta, bere lanak, beti du esku onaren eta gizon ikasiaren sigilua.

Ardura handia jartzen du materiaren erabilkeraz, kolore bakoitza azal eroanez azpikoen lorratzak utzirik eta hoiekin baliatuz koloreak girotzen eta aberasten dituela. Hontan, zalantzarik gabe, maisu ona dugu Fernando Beorlegi eta pinturan ari denak estimatuko ditu beronek erabiltzen dituen teknikak.

Gaiari buruz, zer esan? Edonork pentsatu lezake, oraingo honegatik, garaiko giroari loturik datorrela, Ihauterien oroiz. Baina, tokatu zaigun gizaldi hontan norperekiko gogoetan ihardutzen bagara, gure herrian noiz ez dira Ihauteriak? Izan ere, zorabiozko bizitza hontan batek nork daki eromendiko gailurrean ez ote gauden?

Artistak ere, inoiz, berekiko azpikontzientzian holako zerbait ez ote du somatzen? Hala dirudi berberak idatzi duen aurkezpenean, aldakuntzetara zerk mugitu zuen adierazten duenean: "Lehengo kuadro haiek aintzinakoak ziren, espresio estuetan kokatuak eta gozakaiztuak, gure amaren herriko elizaren erretaulako irudien antzera. Hondo lauen gainean irudi murriztuak, inguruarekin bat etor zitezen. Baina ez nintzen konformatu. Gogortasun hura kendu nahi nien eta ezerrezko hutsune hura bete nahi nuen. Formak elkarren gainean ezartzez frogatu nuen. Aurreko esperientzian hirugarren dimentsioa izkutatzeko borroka hartan (beti gertatzen zait bitarako azalera behar gabeko) zerbait lortu banuen ere (ez beste edozein kubistak haina), bigarren saio honetan beste dimentsio berri bat lortu nuen. Hura hobeto gelditzen zen. Aurrerantzean nere kuadroetan hitzez esaterik ez dagoen adimen hondar edo halako zerbait adierazteko bidea izango nuen. Isiltasunaren zarata, bakardadea, goibeltasuna eta inoiz etsipena. Nork daki!"; aitortzen digu artista berak.

Lehengo erretratu, bodegoi eta paisajeak atzeak geratu dira. Bere azpikontzientziatik lortzen duen mundu hortan, gizonaren larrimina nabari da. Hala dirudi. Lehenagokoetan Brueghel nagusiagandik hasi eta Solanara arte agertzen den larrimin ber bera agian. Bizi garen gizarteko errealitatea, hain zentzugabekoa denean, begien aurrean duguna egia ala ametsa den igarri nahi izateak? Samindura berak eskatzen badigu alaitasunaren nahia eta beharra, sumendiaren gainean dantza egiteak ere balio du. Oinazeari lapurtu ahal den guzia da biziaren pozgarri.

Baina Beorlegiren pinturan dena ezta maskaradazko Ihauteri giroa. Berekiko kontzientziaz jabetu ez direnak ere hor daude, borondate ukatuen alienazioak ere hor daude: karamelo saltzailearen buru atrofia, makinarekin nahasian agertzen diren gizonak ez dakigularik noiz diren makina eta noiz gizon, espektakuloetako begirale itsuak, eta abar. Behar bada itxura hobekoak zaizkigu bere inguruarekin bat egigik agertzen zaigun soinujolea, edo beste soinujole itsu hura sentipen guziak begietatik soinu bihurtzen dituena, edo haurrei naturaren maitasuna txertatu nahirik dabilen txorizalea. Dena dela, sarkasmorik ezta falta, eta hoien artean oso gogotan hartzekoak dira "Tauromagia" deritzen direnak.

Gizarte kritika dela? Etsipena nabari dela? Artista berak ez digu esango salakuntza denik, baizik, bizitzea tokatu zaigun gizartea horrela interpretatzen duela. Eta, adierazpena denezkero, bakoitzak har dezake kritikatzat, fantasiatzat, egizkotzat, gezurtzat, burlatzat, bromatzat, parregarritzat, negargarritzat, jolastzat,... Bakoitzak eskubide osoa du iruditzen zaiona pentsatzea; zeren, azken baten, hori baita, bakoitzak uste duena. Eta hala delarik, edo hala hartzen delarik, artistak, bere subkonsziente mundua agertzea lortu du.

Baina, bestalde, ikusleak, langintza har dezala kontuan. Dibujatzeko duen esku ona eta koloreak eramateko teknikaz flamendar zaharren edo holandar barrokoen oroitza dakarkigu.

Pintura, arteginízaren gailurrekoa denez, bere egikeragatik eta koloreea orekagatik, goi mailetan jartzekoa dugu F. Beorlegiren obra, espezialitate honek eskatzen duena hain ongi betetzera heldu denez.

Bukatzeko, beste ohar bat ere egin beharrra dut. Hau da, ikusleak kontuan har ditzala aziko-urez edo aguafortez agertzen dituen lanak, hemen ere, artista honek, bere maisutza erakusten bai du.

Juan SAN MARTIN

Iba siendo hora para que Fernando Beorlegui expusiera individualmente en la capital guipuzcoana, como eibarrés por adopción y tras numerosas exposiciones dentro y fuera del país. Esta oportunidad nos brinda la sala de exposiciones de la Caja de Ahorros Provincial en la calle Garibay, desde el pasado día 21 hasta el próximo día 7.

Beorlegui siempre ha mantenido su línea figurativa, con una constante evolución en la propia composición e interpretación temática de la sociedad o del hombre en torno a la naturaleza. De lo que se entendía por formalismo hacia otros campos rayanos al hiperrealismo y con una fuerte dosis de lo onírico. Y él mismo nos explicará en unas notas de presentación o introducción a su obra actual: "Eran aquellos cuadros muy primitivos, muy expresivos y tan crispados y desafinados como las figuras del retablo del pueblo de mi madre; formas recortadas sobre fondos planos y que yo había manipulado con todos mis recursos para que con su entorno fuesen una misma cosa. Pero no me conformé. Quise deshacer su rigidez y quise poblar aquella nada o vacío. Probé fortuna superponiendo formas. Si en la anterior lucha por disfrazar la presencia de la tercera dimensión (que siempre me resulta inoportuna en una superficie de dos) había conseguido algo (no más que cualquier cubista) en este segundo intento había obtenido una nueva dimensión. Aquello quedaba bien. En adelante me serviría para reflejar en mis cuadros aquellos como residuos mentales inexplicables con palabras. El ruido del silencio, la soledad, la melancolía, la desilusión a veces. ¡Qué sé yo!"

Cualquier visitante podrá pensar,

tras su primera
temática gira en
También hay de
de los sorprend
que afloran del
artista. ¿No será la
existencial que
pujó a otros artistas
a Gutiérrez Solana
de interpretar la
una crítica satírica
del destino? Cada
terpretar a su
cuestión.

Pero aún hay
rable en las obras de
es, su manera de
tud en la calidad
ción de sus lienzos,
con cuidadosa
cia del toque,
tras veladura, hasta
conseguir que
un sólo color. Sus
rememoran a los
cos o el barroco

Es verdad que
eliminó rigidez,
lienzos no le ha
El embrutecimiento
ción, la atrofia de
lirismo del pajarero
ponente de las
sociedad, absurda
Como acusa absurda
animales, sobre
"Tauromagia". Por
superposición de la
varemos hombres
el entorno, como el
gabundo mezclado
calles, o el obrero
quina como un
Una obra impresion
alucinante.

Por último,
los pocos aguafuertes
especialidad en la que
sabido mostrar la
que en la pintura.

Santestebandarrak

Garai luze bat betetzen dute Santestebandarrak Donostiako musikaren historian, hemeretzigarren mende hasieratik gure gizaldiarte. Eta une horretan Erromantismoko iraultza eta aldakuntzak izan zirenez gero, Santestebandarren ekintza eta mezua Donostiako musikaren oinarri eta zutabe izan zela esan dezakegu.

Ugariak izan dira musiku familiak gure Herrian: Iruarrizaga, Gonzâlez Bastida, Garcia Romano, Amezua, Ansola, Ansorena, Basurko, Beobide, Eleizgarai, etabar. Baina mende oso bat meneratzen dutenak, Santestebandarrak bezala, ez dira asko izango. Jose Juan Santesteban, aitona eta maisutik hasi eta bere iloba Jesus Santesteban arte, lau izan dira gutxienez mende baten zehar musikagintzan ibili diran familiako musikuak. Donostiako musikaren historia eta bertako giro berezia estudiatukeran beharrezkoa da bada familia hau aintzat hartzea.

Jose Juan Santestebanek merezimendu guztiekin Maisu izena darama. 1809an jaio zen Donostian eta 1884an bertan hil. Eskoriatzan eta Oinatin bere ikasketak egin ondoren, Mateo Pérez Albenizekin jarraitzen ditu musika estudioak Donostian, Andra Mari Basilikan tiple zelarik. Hamazortzi urte zituelarik, Musika Banda bat sortu zuen eta 1834an, Kapel Maisu eta Organista dugu Andra Marian. Musikagintzan lan sakona egiten du garai hartan, beste batzuen artean bost Meza, orkesta eta guzti, eginaz, eta 1839an Donostiako lehen Filarmonika Elkartearen zuzendaria hautatua da. Hemen hasten da bere benetako maisutza eta hurrengo bost urteetan Madrid, Milan eta Parisetik ibiliko da, Europako musika giro berria hausnartzen. 1845an sortuko du Donostiako lehen Udal Banda eta solfeo ikasketak sartuko ditu eskoletan. Musika denda eta argitaletxe bat jarri ondoren, Easonense orfeoia sortuko du Maisuak, 1865an. Eta musikagintzan eta irakasgintzan jarraituko du hil arte. Jose Juan Santesteban Donostian eta Nikolas Ledesma Bilbon izan ziren hiri hauetan musika giro berri bat sortu zuten maisu aipagarriak.

Bi seme musikuak izan zituen Jose Juanek: Jose Antonio (1835-1906) eta Jokin (+1883). Bietatik lehenengoa izan zen famatuena. Parisera bidali zuen maisuak bere semea piano eta organu ikasketak egitera eta aitaren itzala nagusi den unean datorkigu Parisetik semea sariz beterik ondo ikasia. Baina beste gauza bat ere dakar Donostiara Jose Antoniok: Andra Mariako Cavaille-Coll organu berria berak 1863an estreinatuko duena. Askok ez dakiena da Jose Antonio Santesteban Bilbora deitua izan zela 1865an Santiago Basilikako organulari hautatua; baina dirudienez, taiuzko organurik ezegoen Bilbon eta berria erosteko asmorik ere ikusten ezuenez gero, Donostiara itzuli zen 1867an. Organulari famatua zen Jose Antonio eta erromantiko garaiko organu berriak oso ondo meneratzen zituena. Eta Aristides Cavaille-Collen kutuna zela adierazten du zerak: baten baino gehiagotan Parisera eraman zuen organuegile famatu hurak kontzertuak ematera. Jose Juan aitak 70 urte bete zituenean, semearen eskuetan utzi zuen Andra Mariako organua eta esku onetan benetan geratu zen orduko organurik onena. Organulari ez ezik, organurako musikaegile trebea izan zen Jose Antonio Santesteban. 1900an H. Delepine Abak bere "Archives de l'Organiste Catholique" bilduman argitara eman zigun Santestebanen lanen bat. Eta "La Voz de la Mûsica" eta Erviti ere izan ziren geroago argitatzaileak. Jose Antonio Santesteban hil zenean, Joseba Olaizolak hartu zuen Andra Mariako organulari kargua.

Jose Antonio organularia izan bazen, bere seme Jesusek beste musika bide bat hartu zuen: pianoari eskainiko zion honek bere bizitza. Aita ***Pudente*** *eta* ***Luchi*** *operekin garaile zebilen aldian, semeak lehenengo saria irabazi zuen Pariseko Kontserbatorioan 1890an eta ikasketak bukatu ondoren piano kontzertuak ematen jarraitu zuen Parisen, gehien bat, eta Europako beste toki askotan.*

Jose Antonio ARANA MARTIJA

En la historia musical de San Sebastián, la familia Santesteban llena una largo periodo de tiempo desde principios del siglo XIX hasta el comienzo de nuestro siglo. Coincidiendo con la revolución romántica, los Santesteban fueron cimiento y pilar de la música donostiarra. Numerosas han sido las familias de músicos en nuestro País, pero quizá ninguna haya llenado un siglo entero como los Santesteban. Por eso, es una familia a tomar en consideración al estudiar el ambiente musical de San Sebastián.

José Juan Santesteban lleva con todo merecimiento el título de Maestro. Nacido en 1809, hizo sus primeros estudios en Escoriaza y Oñate y después con Albéniz en Santa María, donde fue tiple. Con dieciocho años crea una Banda de Música y en 1834 es nombrado organista y maestro de capilla de esa Parroquia. Cinco Misas, al menos, con orquesta, compone en esa época y en 1839 es el primer director de la Sociedad Filarmónica. Durante unos años pasa por Madrid, Milán y París captando el ambiente musical europeo, y, vuelto a San Sebastián crea en 1845 la Banda Municipal de Musica e introduce la enseñanza del solfeo en las escuelas. Crea un almacén y editorial de música y en 1865 funda el Orfeón Easonense. José Juan Santesteban y Nicolás Ledesma, en Bilbao, son los que impulsan un nuevo ambiente musical.

Dos hijos músicos tuvo José Juan Santesteban: José Antonio y Joaquín, de los cuales fue el primero el más famoso. Estudió en París piano, órgano y composición y de allí se vino con gran preparación musical y con otra cosa importante: el órgano Cavaille-Coll que él mismo inauguró en Santa María en 1863. Lo que pocos saben es que José Antonio Santesteban fue durante año y medio organista de la Basílica de Santiago de Bilbao, sustituyendo a Ledesma. Pero como no veía posibilidad de instalación de un nuevo órgano romántico, como él deseaba ,y necesitaba, se volvió a San Sebastián. Gran organista, fue llamado por Aristides Cavaille-Coll a París a

dar varios conciertos
1879 sustituyó a su
gano de Santa María
hasta su muerte en
toriales nacionales y
publicado obras para
Antonio Santesteban

Jesus Santesteban
Antonio, tomó otro
música: el piano.
tudios brillantemente
1890, con primer
en la época en que
faba con las óperas
siguió como intérprete
mento dando conciertos
otras capitales de
Bien merecido
esta familia, que
música donostiarra.

Hoy comienza en San Sebastián el Tercer Certamen Intern… de Cine de Montaña

El tercer certamen internacional de cine de montaña, en el que competirán más de 40 peliculas procedentes de nueve paises, comenzará hoy en San Sebastián y durará hasta el próximo dia 7 de marzo.

El jurado, presidido por el alpinista francés Jean Jacques Bicouard, director de una revista especializada en temas de montaña, otorgará los galardones que han popularizado el certamen donostiarra "Aritza de oro", "Pagoa de oro" y "Gorosti de plata", que premiarán en sus diferentes aspectos los méritos de las
sentadas.

Entre las
mundo del
anunciado su
tamen, destacan
cant, Jean Afan
Germanin, que
ganó el primer
cula "Annapurna"

En el capítulo
vascos, Javier
con su película
fuerte candidatura
cial destinado al
vasco.